

Pacjenci w badaniach

<https://pacjentwbadaniach.abm.gov.pl/pwb/aktualnosci/aktualne-wydarzenia-i-i/1984,24-lutego-Miedzynarodowy-Dzien-EBM.html>
17.05.2025, 11:26

24 lutego - Międzynarodowy Dzień EBM

Określenie EBM (ang. *Evidence-Based Medicine*) zostało pierwszy raz użyte, w świecie nauki, w 1991 roku przez profesora medycyny i epidemiologii klinicznej Gordona Guyatt'a. Prawidłowe przełożenie terminu EBM na język polski stanowi duże wyzwanie. Najczęściej stosowane są takie tłumaczenia jak „medycyna oparta na dowodach (naukowych)” lub „medycyna oparta na faktach”. Zdaniem Polskiego Instytutu Evidence Based Medicine żadne z powyższych określeń w pełni nie oddaje istoty tego, czym jest ten ważny element w praktyce lekarskiej.

Podstawą EBM jest rozsądne i umiejętne korzystanie z danych pozyskanych z badań naukowych do podejmowania decyzji klinicznych. Praktyka medycyny opartej na dowodach oznacza połączenie indywidualnej wiedzy klinicznej z najlepszymi dostępnymi danymi pochodzącymi z systematycznych badań naukowych.

Przed wykorzystaniem dowodów naukowych, lekarz musi najpierw trafnie rozpoznać sytuację kliniczną, czyli postawić diagnozę i ustalić dostępne opcje postępowania, które zależą od uwarunkowań systemu opieki zdrowotnej (dostępność badań diagnostycznych, leków, zabiegów itp.). W tym procesie niezastąpione są umiejętności oraz doświadczenie lekarza oraz jego podejście do pacjenta.

Przez najlepsze dostępne dowody naukowe, rozumiemy wyniki istotnych badań z zakresu ochrony zdrowia, często wywodzących się z podstawowych nauk medycznych. Szczególnie ważne są [randomizowane badania kliniczne](#) skoncentrowane na bezpieczeństwie i terapii pacjenta. Równie znaczące są badania mocy markerów prognostycznych, skuteczności i bezpieczeństwa schematów terapeutycznych, rehabilitacyjnych i profilaktycznych. Ważną kwestią jest, aby lekarz umiejętnie je wyszukiwał, poddawał krytycznej ocenie pod kątem wiarygodności i znaczenia klinicznego oraz odnosił do konkretnego pacjenta.

Połączenie dobrego rozpoznania sytuacji klinicznej pacjenta, dostępnych danych klinicznych, doświadczenia lekarza oraz preferencji pacjenta tworzy współczesną sztukę lekarską oraz całe pojęcie EBM.

Pojęcie EBM zostało z czasem uwzględnione w innych dziedzinach klinicznych, w tym pielęgniarstwie, stomatologii, fizjoterapii, farmakologii. W efekcie powstało określenie EBHC (ang. evidence-based health care), czyli opieka medyczna oparta na wiarygodnych i aktualnych publikacjach naukowych. Zasady EBM odnoszą się nie tylko do indywidualnej praktyki lekarskiej, lecz także do instytucji i całego systemu opieki zdrowotnej. Powinni je zatem dobrze znać i właściwie rozumieć wszyscy podejmujący decyzje dotyczące organizacji, funkcjonowania i finansowania systemu ochrony zdrowia

Bibliografia:

1. Źródło internetowe. Polski Instytut Evidence Based Medicine [PIEBM - Polski Instytut Evidence Based Medicine](#) Co to jest EBM? Dostęp z dnia 16.02.2023 r.;
2. Sackett D. et al. (1996). *Evidence based medicine: what it is and what it isn't*. British Medical Journal. Vol. 312;
3. Montori V., Guyatt G. (2008). *Progress in Evidence-Based Medicine*. JAMA. 300(15):1814-1816;

Autor: Sabina Matysiak- młodszy specjalista ds. badań klinicznych

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)